

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Věry Šimůnkové a soudců Mgr. Josefa Straky a Mgr. Ing. Petra Šuránka ve věci

žalobkyně: **nezl. A. CH.**, narozená dne X
státní příslušnice Ukrajiny
bytem X

zastoupená advokátkou JUDr. Irenou Strakovou
sídlem Karlovo náměstí 287/18, 120 00 Praha 2

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem nám. Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

o **žalobě proti rozhodnutí** žalované ze dne 14. 1. 2020, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 14. 1. 2020, č. j. X, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám její zástupkyně JUDr. Ireny Strakové na náhradě nákladů řízení částku ve výši 9 800 Kč.

Odůvodnění:

I. Průběh správního řízení

1. Dne 2. 1. 2019 žalobkyně požádala Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky (dále jen „ministerstvo“), o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie (dále jen „EU“) podle § 87b odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 16/2019 Sb. (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Žalobkyně se označila za rodinnou příslušnici své tety M. CH. (dříve K., státní příslušnice České republiky), sestry zesnulé matky žalobkyně.
2. Ministerstvo následně požádalo Policii České republiky (dále jen „policie“) o prověření informací v místě hlášeného pobytu žalobkyně a dále žalobkyni vyzvalo k předložení dokladu potvrzujícího, že je rodinnou příslušnicí občana EU ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců.
3. Policie při pobytové kontrole provedené dne 29. 1. 2019 na adrese X, zastihla tetu žalobkyně, která hlídce umožnila vstup do rodinného domu. Teta žalobkyně hlídce sdělila, že její neteř a matka (žalobkyně se svou babičkou) do konce února pobývají na Ukrajině, aby nepřekročily délku povoleného pobytu na území České republiky. Teta žalobkyně dále hlídce sdělila, že její neteř chodí na Ukrajině do 9. třídy a vždy si udělá zkoušky dopředu, aby mohla odjet zpět do České republiky. Hlídka zjistila, že žalobkyně a její babička žijí v přízemí rodinného domu, kde se nacházely jejich věci, přičemž teta žalobkyně žije se svým manželem a dvěma dětmi v prvním patře.
4. Žalobkyně v průběhu správního řízení mj. předložila:

- svůj rodný list;
- ověřený překlad rozhodnutí Výkonného výboru Oleksandrijské městské rady ze dne 1. 6. 2017, jímž bylo nezletilé žalobkyni přiznáno postavení dítěte bez péče rodičů v souvislosti s úmrtím její matky a zbavením rodičovské odpovědnosti jejího otce a jímž byla opatrovnící žalobkyně jmenována její babička N. I. K. (státní příslušnice Ukrajiny);

[Pozn. soudu: Na tomto místě soud považuje za vhodné poukázat na nepřesnost překladu výše zmiňované listiny. Dle originálu této listiny je funkce žalobkyniny babičky označena výrazem „опікун“, což překladatel přeložil jako „opatrovník“. Soud tento překlad považuje za poněkud nešťastný. Podle ukrajinsko-českého slovníku lze totiž výraz „опікун“ jazykově přeložit též jako „poručník“, což by byl překlad mnohem vhodnější, neboť by respektoval českou právní terminologii, podle níž se nezletilým dětem, které nemají zákonného zástupce, ustanovuje právě poručník, a nikoliv opatrovník (ten se ustanovuje osobám s omezenou svéprávností, popř. pro správu jmění apod.). Stejně tak česká právní terminologie zná pojem „poručnická péče“ (srov. např. § 941 občanského zákoníku), naproti tomu pojem „opatrovnická péče“ nezná. V průběhu správního řízení byl nicméně v souvislosti s babičkou žalobkyně vždy užíván pojem „opatrovník“ a „opatrovnická péče“, a to jak žalobkyní, tak správními orgány obou stupňů (obě strany se zjevně řídily překladem). Soud toto stranami užívané označení ponechává i v tomto rozsudku, a to z důvodu zachování jednotného názvosloví a celkové přehlednosti věci. Činí tak ovšem s výhradou, že terminologicky jde o označení nepřesné.]

- úmrtí list své matky, která zemřela dne X;

- čestné prohlášení své tety ze dne 2. 1. 2019, že se o svou nezletilou neter (žalobkyni) poslední dva roky finančně stará a žije s ní a se svou matkou (babičkou žalobkyně) ve společné domácnosti;
 - doklad o zajištění ubytování v bydlíšti své tety;
 - rozhodnutí Školy mezinárodních a veřejných vztahů Praha, SOŠ, s.r.o., ze dne X o přijetí žalobkyně ke studiu od X.
5. Ministerstvo rozhodnutím ze dne 13. 9. 2019, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), žádost žalobkyně podle § 87e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců zamítlo, jelikož neshledalo, že by žalobkyně byla rodinnou příslušnicí své tety ve smyslu § 15a odst. 1 a 2 téhož zákona. Ministerstvo dále žalobkyni stanovilo lhůtu 35 dnů k vycestování z území České republiky. V odůvodnění prvostupňového rozhodnutí ministerstvo uvedlo, že žalobkyně byla svěřena do opatrovnické péče své babičky. Podle ministerstva předložené doklady neprokazují, že by žalobkyně před vstupem na území žila se svou tetou ve společné domácnosti ani že by byla závislá na tetině výživě nebo jiné nutné péči. Ministerstvo dospělo k závěru, že pokud by byla žalobkyně závislá na finanční pomoci své tety, tato závislost by se projevila již poté, co došlo k úmrtí její matky a svěřením do opatrovnické péče babičky. Ministerstvo dále konstatovalo, že závislost žalobkyně na výživě její tety vznikla až po vstupu na území, přičemž za rodinného příslušníka občana EU nelze považovat cizince, který přichází do České republiky s cílem stát se závislým.
6. Proti prvostupňovému rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, ve kterém argumentovala zejména tím, že je závislá na výživě své tety, jelikož její babička se o ni již není ze zdravotních důvodů schopna postarat sama. K odvolání žalobkyně mj. připojila:
- rodinné fotografie se svou tetou a babičkou;
 - smlouvu ze dne 25. 6. 2019 o poskytnutí debetní karty žalobkyni k účtu její tety se souhrnným týdenním limitem plateb ve výši 6 000 Kč;
 - výpis z účtu své tety za období od 1. 1. 2017 do 9. 9. 2019;
 - čestné prohlášení své tety ze dne 18. 10. 2019 a svého strýce (manžela tety) ze dne 15. 10. 2019;
 - doklad o zaplacení certifikované zkoušky z českého jazyka žalobkyně z účtu jejího strýce;
 - doklad o zaplacení zpátečních letenek z Kyjeva do Prahy pro žalobkyni a její tetu z účtu jejího strýce a kopii těchto letenek;
 - potvrzení ředitelky Městského domu dětí a mládeže Úvaly, Mgr. J. K., ze dne 17. 10. 2019 o účasti žalobkyně na několika turistických příměstských táborech, podle kterého žalobkyni ve všech jejích aktivitách podporuje její teta;
 - potvrzení hlavního vedoucího 3. turnusu LDT J., JUDr. B. B., ze dne 24. 10. 2019, podle kterého veškeré úkony potřebné pro účast žalobkyně na táborech zajišťovala její teta.
7. Žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím (dále též „napadené rozhodnutí“) odvolání žalobkyně zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaná připustila, že závislost cizince na občanu EU sice může vzniknout až po vstupu na území České republiky, navzdory tomu však neshledala, že by žalobkyně nebyla schopna bez finanční podpory své tety uspokojovat některou ze základních životních potřeb. Žalovaná zdůraznila, že žalobkyně byla svěřena do opatrovnické péče své babičky, se kterou

v době provedení pobytové kontroly pobývala na Ukrajině. Podle žalované nepředložila žalobkyně ve správním řízení před ministerstvem žádný doklad, jímž by prokázala svou závislost na výživě nebo jiné nutné péči své tety. Doklady předložené žalobkyní v odvolacím řízení žalovaná s odkazem na § 82 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění zákona č. 176/2018 Sb. (dále jen „správní řád“) neakceptovala, jelikož dospěla k závěru, že je žalobkyně mohla předložit již ve správním řízení před ministerstvem. Žalovaná dále podotkla, že tyto důkazy pouze vypovídají o určitém stupni finanční pomoci ze strany tety žalobkyně, nikoliv však o tom, že by žalobkyně byla na své tetě skutečně finančně závislá.

II. Obsah podání účastníků

8. Proti rozhodnutí žalované podala žalobkyně žalobu podle § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).
9. Žalobkyně v žalobě předně namítá, že vydáním napadeného rozhodnutí žalovaná porušila § 2 odst. 1 a 4, § 3, § 50 odst. 2 a 3, § 52 a § 68 odst. 3 správního řádu.
10. Žalobkyně dále vysvětluje, že žádost podala společně se svou starší sestrou a babičkou za účelem sloučení rodiny se svou tetou, která je státní příslušnicí České republiky. Žalobkyně se s ohledem na svůj věk a nezaopatřenost považuje za rodinnou příslušnici své tety, se kterou sdílí společnou domácnost a na jejíž výživě je závislá. V tomto ohledu žalobkyně odkazuje na čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „směrnice 2004/38/ES“) a rozsudek velkého senátu Soudního dvora ze dne 5. 9. 2012 ve věci C-83/11, *Rahman a další* (dále jen „rozsudek *Rahman*“). Žalobkyně dále podotýká, že pro posouzení závislosti osoby na výživě poskytované občanem EU je rozhodný faktický stav spočívající v tom, že tato osoba není schopna bez materiální pomoci občana EU uspokojovat své základní životní potřeby.
11. Žalovaná se žalobou nesouhlasí a navrhuje její zamítnutí. Ve svém vyjádření primárně odkazuje na nosné závěry napadeného rozhodnutí, na nichž setrvává. Žalovaná dále uvádí, že žalobkyni nelze považovat za rodinnou příslušnici její tety ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) bodu 1 zákona o pobytu cizinců, jelikož s ní prokazatelně nesdílela společnou domácnost před vstupem na území České republiky.
12. Žalobkyně v reakci na vyjádření žalované upozorňuje, že je dlouhodobě závislá na výživě, kterou jí poskytuje její teta jakožto občanka EU. Žalobkyně v replice dále uvádí, že dne 15. 1. 2020 vydala policie rozhodnutí podle § 50a odst. 2 písm. c) zákona o pobytu cizinců ve znění zákona č. 176/2019 Sb., jímž jí byla uložena povinnost opustit území členských států EU. Žalobkyně v této souvislosti brojí proti postupu ministerstva, které jí nejprve přiznalo fikci pobytu podle § 87y zákona o pobytu cizinců, nicméně následně uvedlo, že toto oprávnění žalobkyni nikdy přiznáno nebylo.

III. Posouzení věci soudem

13. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců), osobou k tomu oprávněnou a obsahuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.).
14. Soud o žalobě rozhodl bez jednání, jelikož žalovaná vyslovila s tímto postupem souhlas a žalobkyně ani na výzvu soudu ve stanovené lhůtě nesdělila, že by s rozhodnutím věci bez

jednání nesouhlasila (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Soud nepovažoval za nezbytné nařizovat jednání, neboť veškeré rozhodné skutečnosti bylo možno zjistit z obsahu správního spisu. Vady, k nimž by bylo nutné přihlédnout z moci úřední, soud neshledal.

15. Podle § 15a odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců „[z]a **rodinného příslušníka občana Evropské unie se považuje též cizinec, který prokáže, že je *příbuzným občana Evropské unie* neuvedeným v odstavci 1, pokud**

1. ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, žil před vstupem na území s občanem Evropské unie ve společné domácnosti,

2. je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, nebo

3. se o sebe z vážných zdravotních důvodů nedokáže sám postarat bez osobní péče občana Evropské unie“ (zvýraznění doplněno zde i dále v textu soudem).

Jelikož citovaným ustanovením byl do českého právního řádu transponován čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice 2004/38/ES, je třeba jej vykládat v souladu se smyslem a účelem této směrnice.

16. Podle čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice 2004/38/ES „[a]niž je dotčeno právo volného pohybu a pobytu dotýčných osob, které tyto osoby již případně mají, usnadňuje hostitelský členský stát v souladu se svými vnitrostátními předpisy vstup a pobyt těchto osob:

- a) všech ostatních rodinných příslušníků bez ohledu na jejich státní příslušnost, kteří nejsou zahrnuti v definici rodinného příslušníka ve smyslu čl. 2 bodu 2 a kteří jsou v zemi, z níž pocházejí, osobami vyživovanými občanem Unie s primárním právem pobytu nebo členy jeho domácnosti nebo u kterých vážné zdravotní důvody naléhavě vyžadují osobní péči tohoto občana Unie o ně; [...]*

Hostitelský členský stát pečlivě posoudí osobní poměry těchto osob a zdůvodní každé odepření vstupu či pobytu těchto osob.“

17. Podle § 87e odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců „[m]inisterstvo žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu zamítne, jestliže žadatel není rodinným příslušníkem občana Evropské unie uvedeným v § 15a, nedoprovází nebo nenásleduje občana Evropské unie na území nebo nepředloží náležitosti uvedené v § 87b odst. 3.“
18. Z výše uvedeného vyplývá, že zákon o pobytu cizinců (ve spojení se směrnicí 2004/38/ES) chápe pojem „rodinný příslušník“ poněkud odlišně, než jak je tento pojem obvykle chápán v běžné řeči. K tomu, aby určitá osoba získala status rodinného příslušníka občana EU, nestačí pouze příbuzenská vazba k občanovi EU, ale musí být splněna ještě některá další podmínka – např. práve sdílení společné domácnosti či závislost na výživě.
19. Mezi stranami přitom není sporu o tom, že žalobkyně je neterí české státní příslušnice M. CH., a tudíž její příbuznou ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) ve spojení s odst. 3 zákona o pobytu cizinců.
20. Jádrem sporu je otázka, zda žalobkyně splňuje některou z podmínek uvedených v § 15a odst. 2 písm. a) bodu 1 nebo 2 zákona o pobytu cizinců.

21. Soud se nejprve zabýval žalobní námitkou, zda žalobkyni svědčí postavení rodinného příslušníka EU podle § 15a odst. 2 písm. a) bodu 1 zákona o pobytu cizinců, tedy z titulu, že se svou tetou sdílí společnou domácnost:
22. Žalobkyně v průběhu správního řízení ani v žalobě netvrdila, že by bezprostředně **před vstupem** na území České republiky žila se svou tetou ve společné domácnosti na Ukrajině nebo v jiné zemi, v níž by měla (podle tamních vnitrostátních předpisů) povolený pobyt, jak to požaduje § 15a odst. 2 písm. a) bod 1 zákona o pobytu cizinců a čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice 2004/38/ES [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 7. 12. 2016, č. j. 1 Azs 273/2016 - 29, body 44–48, rozsudek velkého senátu Soudního dvora ze dne 9. 1. 2007 ve věci C-1/05, *Jia*, bod 43 (dále jen „rozsudek *Jia*“), bod 33 rozsudku *Rahman* a rozsudek Soudního dvora ze dne 16. 1. 2014 ve věci C-423/12, *Reyes*, bod 30 (dále jen „rozsudek *Reyes*“)]. Ba právě naopak, žalobkyně podala žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu za účelem sloučení se svou tetou, přičemž jejich společné soužití v tetině domácnosti započalo až po vstupu žalobkyně na území. Závěr správních orgánů, že žalobkyni nelze považovat za rodinného příslušníka občana EU podle § 15a odst. 2 písm. a) bodu 1 zákona o pobytu cizinců, tak v rozsahu soudního přezkumu obstojí.
23. Soud se dále zabýval otázkou, zda lze žalobkyni považovat za rodinného příslušníka občana EU podle § 15a odst. 2 písm. a) bodu 2 zákona o pobytu cizinců, tedy osobu závislou na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem EU z důvodu uspokojování jejích základních potřeb:
24. Soudní dvůr ve své rozhodovací praxi opakovaně zdůrazňuje, že závislost rodinného příslušníka na výživě poskytované občanem EU je třeba chápat jako faktický stav, kdy tato osoba není s ohledem na svou hospodářskou a sociální situaci schopna bez materiální pomoci občana EU uspokojovat své základní životní potřeby (srov. např. body 35 a 43 rozsudku *Jia*, bod 21–22 rozsudku *Reyes* a rozsudek Soudního dvora ze dne 8. 11. 2012 ve věci C-40/11, *Iida*, bod 55). Pro posouzení této závislosti není podstatné, zda má občan EU vůči žadateli vyživovací povinnost (srov. bod 36 rozsudku *Jia* a rozsudek Soudního dvora ze dne 18. 6. 1987 ve věci 316/85, *Lebon*, bod 21). Ustanovení § 15a odst. 2 písm. a) bodu 2 zákona o pobytu cizinců přitom nepožaduje, aby stav závislosti na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem EU nastal a trval již v domovském státě žadatele. Postačí tak, pokud stav závislosti nastane i kdykoliv po vstupu na území (srov. recitál 29 směrnice 2004/38/ES a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 10. 2019, č. j. 14 A 52/2018 - 49, body 37–41). Současné nelze závislost na výživě interpretovat jako stav vzniklý výlučně vlivem okolností na vůli cizince nezávislých ani jako absolutní nemožnost obstarávat si vlastní obživu (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 17. 12. 2020, č. j. 43 A 7/2018 - 42, bod 51).
25. Aby bylo možné určit, zda je rodinný příslušník závislý na výživě občana EU, musí být v konkrétním případě posouzeny zejména osobní a majetkové poměry žadatele a potřebnost podpory ze strany občana EU pro uspokojování jeho základních životních potřeb. Ve vztahu k těmto skutečnostem spočívá břemeno tvrzení i břemeno důkazní na žadateli (srov. např. rozsudek NSS ze dne 17. 9. 2015, č. j. 4 Azs 151/2015 - 35, bod 40). Správní orgány jsou pak povinny za účelem zachování jednoty rodiny důkladně přezkoumat relevantní poměry žadatele a zohlednit jeho faktický vztah k občanovi EU (srov. recitál 6 směrnice 2004/38/ES).
26. Nezbytnost materiální podpory může být prokázána jakýmkoli vhodným způsobem (srov. bod 43 rozsudku *Jia*). Za dostatečné prokázání skutečné závislosti považoval Soudní dvůr například doložení toho, že občan EU vyplácí pravidelně během značně dlouhého období

rodinnému příslušníkovi peněžní částku, která je pro něj nezbytná, aby uspokojil své základní potřeby (srov. bod 24 rozsudku *Reyes*). Naproti tomu za dostatečný důkaz existence závislosti nelze považovat pouhé prohlášení občana EU o tom, že dotčeného rodinného příslušníka podporuje [srov. sdělení Komise ze dne 2. 7. 2009, KOM(2009) 313, bod 2.1.4].

27. Ministerstvo sice připustilo, že došlo ke vzniku závislosti žalobkyně na výživě její tety (viz str. 8 prvostupňového rozhodnutí), zároveň však vycházelo z úvahy, že je třeba prokázat závislost na výživě poskytované občanem EU **před vstupem** na území, přičemž v případě žalobkyně vznikl stav závislosti **až po vstupu** na území, což byl nosný důvod prvostupňového rozhodnutí pro zamítnutí žádosti. Na tomto místě soud zdůrazňuje, že právní názor ministerstva, podle kterého musí stav závislosti vzniknout již v zemi původu žadatele, je v rozporu s dikcí § 15a odst. 2 písm. a) bodu 2 zákona o pobytu cizinců (srov. body 15 a 17 tohoto rozsudku). Uvedený nedostatek odůvodnění částečně napravila žalovaná, která na rozdíl od ministerstva připustila, že stav závislosti cizince na občanu EU může vzniknout až během pobytu na území (viz na str. 8 napadeného rozhodnutí). Žalovaná však na rozdíl od ministerstva rovněž dovodila, že v případě žalobkyně nebyl stav závislosti na výživě tety dostatečně prokázán, a to zejména s ohledem na svěření do opatrovnické péče babičky. Důkazy předložené žalobkyní k odvolání žalovaná nezohlednila s odkazem na koncentraci řízení podle § 82 odst. 4 správního řádu.
28. Dle soudu však nemohou uvedené závěry žalované obstát. Žalovaná jednak nijak nevysvětlila, z jakého důvodu se odchýlila od závěru prvostupňového rozhodnutí, podle něhož u žalobkyně po vstupu na území vznikl stav závislosti na výživě poskytované její tetou. Jde přitom o poměrně výraznou odchylku od skutkových zjištění učiněných v řízení na prvním stupni, která měla být přesvědčivěji odůvodněna. Žalovaná však zejména vůbec nevzala v úvahu faktickou situaci žalobkyně vyplývající z důkazů předložených v průběhu správního řízení. Namísto toho, aby žalovaná důsledně přezkoumala relevantní poměry žalobkyně (její věk, finanční a sociální situaci, bytové poměry, životní potřeby atd.) a povahu jejího vztahu s tetou, se uchýlila k formalistickému závěru učiněnému zřejmě toliko na základě rozhodnutí Výkonného výboru Oleksandrijské městské rady ze dne 1. 6. 2017, že žalobkyně je závislá na své babičce (opatrovnici). Tento přístup však soud považuje za neudržitelný.
29. Soud v první řadě nesdílí názor žalované, že důkazy předložené žalobkyní v odvolacím řízení nebylo možné provést s ohledem na koncentraci správního řízení ve smyslu § 82 odst. 4 správního řádu. Toto ustanovení nezakazuje provádět v odvolacím řízení nové důkazy, jak se patrně domnívá žalovaná. Smyslem daného ustanovení je nevášet do řízení o žádosti nové skutečnosti, které žadatel mohl předestřít již v řízení na prvním stupni. O takovou situaci však v nyní posuzované věci nešlo. Důkazy předložené žalobkyní v odvolacím řízení (viz bod 6 výše) totiž byly primárně reakcí na výtky ministerstva, že nepovažuje za prokázané, že by finanční podpora ze strany tety byla dlouhodobá. Jednalo se tedy o důkazy navržené za účelem zpochybnění argumentačních závěrů prvostupňového rozhodnutí, které žalobkyni před jeho vydáním logicky ještě nemohly být známy, proto těžko mohla navrhnout důkazy těmto závěrům oponující. Z tohoto hlediska se tedy jedná o typický případ důkazů, které účastník nemohl uplatnit dříve, a které jsou dle dikce § 82 odst. 4 věty první správního řádu přípustné.
30. Navíc důkazy navržené v odvolacím řízení směřovaly k prokázání toho, že je žalobkyně závislá na výživě poskytované jí její tetou, tedy skutečnosti tvrzené již v prvostupňovém řízení před ministerstvem, kde již důkazy předkládala (viz bod 4 výše). V tomto směru tedy důkazy předložené v odvolacím řízení nesměřovaly k prokázání nové (dosud netvrzené) skutečnosti.

Soud samozřejmě nepřehlédl, že ministerstvo v prvostupňovém řízení zaslalo žalobkyni přípis ze dne 21. 1. 2019, v němž ji vyzývalo k předložení dokladu o tom, že je rodinnou příslušnicí občana EU. Tato výzva však měla formulářový charakter a problematiky prokázání závislosti na výživě a péči občana EU se týkal pouze jediný odstavec, jehož předmětem bylo poučení, že tuto závislost je „*obtížné prokázat pouze listinnými důkazy*“, a proto lze případně navrhnout provedení výslechu žadatele nebo jiných osob. I přesto byla žalobkyně za účelem prokázání své závislosti posléze vyzvána „*k doložení **dokladů***“. K problematice ministerstvem zasílaných výzev ostatně směřovala i část odvolací argumentace, v níž žalobkyně namítala, že nebyla srozumitelným způsobem poučena a že neměla dostatečný prostor, aby důkazy k doložení své závislosti na péči tety mohla vůbec uplatnit. Za této situace soud považuje za absurdní, přistoupila-li žalovaná k paušálnímu odmítnutí důkazů navržených v odvolání s lakonickým odkazem na § 82 odst. 4 správního řádu, aniž by vzala v potaz, jak bylo v průběhu řízení na prvním stupni se žalobkyní komunikováno.

31. V kontextu výše zmiňované problematičnosti výzvy ze dne 21. 1. 2019 považuje soud za nepřijatelnou úvahu ministerstva, že nebylo třeba provádět výslech žalobkyně, jelikož výslech sám o sobě nelze bez dalšího považovat za důkaz a v dané věci by jím nebylo „*co ověřovat či vyvracet*“ (viz str. 10 prvostupňového rozhodnutí). Výslech účastníka řízení nebo svědka (typicky občana EU, na jehož výživě má být žadatel závislý) je totiž s ohledem na § 51 odst. 1 správního řádu nutné považovat za naprosto běžný důkazní prostředek sloužící ke zjištění skutkového stavu, jehož hodnocením z hlediska věrohodnosti a pravdivosti může správní orgán podle své úvahy potvrdit či vyvrátit skutečnosti významné pro rozhodnutí ve věci (např. skutečnosti tvrzené tetou žalobkyně v jejím čestném prohlášení). Pokud však ministerstvo zaujalo daný postoj a dalo takto žalobkyni najevo, že důkaz výslechem účastníka či svědka zde považuje za obecně nepřipustný, pak se nelze divit žalobkyni, že se své osobní poměry týkající se závislosti na výživě snažila prokazovat jinými důkazními prostředky (fotografiemi, výpisy z účtu tety, doklady o absolvování táborů v ČR apod.), které logicky předložila až s odvoláním. I z tohoto hlediska žalovaná pochybila, jestliže důkazy předložené žalobkyní v odvolacím řízení odmítla zohlednit s paušálním odkazem na § 82 odst. 4 správního řádu.
32. Zohlední-li soud obsah listin dokládaných žalobkyní v průběhu celého správního řízení, pak se nemůže ztotožnit s hodnocením žalované, že by žalobkyně svou závislost na výživě poskytované její tetou dostatečně neprokázala. Dle soudu naopak žalobkyní předkládané listiny (viz body 4 a 6 tohoto rozsudku) nasvědčují tomu, že její vztah s tetou je opravdový a stabilní, přičemž bez tetou poskytované výživy by nebyla schopna uspokojovat své základní životní potřeby. V tomto směru nelze pominout, že žalobkyni bylo v době rozhodování žalované 15 let (viz rodný list žalobkyně), tudíž byla osobou zvláště zranitelnou, která je obvykle závislá na pomoci svého okolí, zejména pak blízkých členů rodiny. Její matka zemřela v roce 2013 a její otec byl v roce 2017 zbaven rodičovské odpovědnosti, načež byla svěřena do opatrovnické péče své 68leté babičky (viz úmrtní list matky žalobkyně a rozhodnutí Výkonného výboru Oleksandrijské městské rady ze dne 1. 6. 2017). Doklad o zajištění ubytování a výsledek pobytové kontroly nasvědčuje tomu, že žalobkyně na území České republiky pobývala se svou babičkou v bydlišti své tety. Soud samozřejmě nepřehlédl, že žalobkyně nebyla v průběhu pobytové kontroly zastižena (což bylo jediné zjištění z pobytové kontroly, které žalovaná neopomněla zmínit), protože s babičkou přechodně odcestovala na Ukrajinu, zároveň však nemohl pominout, že policejní hlídka provádějící kontrolu nevyjádřila žádnou pochybnost, že by žalobkyně v rodinném domě své tety skutečně nežila (k tomuto poznatku však žalovaná již mlčela). O dlouhodobé finanční podpoře žalobkyně (a potažmo i

její babičky) ze strany její tety svědčí zejména výpis z tetina účtu za období od 1. 1. 2017 do 9. 9. 2019, z něhož jsou patrné četné výběry v hotovosti z bankomatu na Ukrajině (v částkách často přesahujících 4 000 Kč) a opakované platby kartou v ukrajinských hřivnách prováděné v lékárnách a v prodejnách smíšeného zboží. Nezanedbatelná je rovněž skutečnost, že teta poskytla žalobkyni debetní kartu ke svému účtu s týdenním limitem plateb ve výši 6 000 Kč (viz smlouvu ze dne 25. 6. 2019), společně se svým manželem jí hradila výdaje související s jejím studiem, volnočasovými aktivitami, ve kterých ji dlouhodobě podporovala, jakož i cestami na Ukrajinu (viz doklad o zaplacení zkoušky z českého jazyka, potvrzení Mgr. J. K. a JUDr. B. B., doklad o zaplacení zpátečních letenek z Kyjeva do Prahy a kopii těchto letenek). Právě uvedené podle soudu dostatečně odůvodňuje závěr, že základních potřeby žalobkyně byly dlouhodobě uspokojovány zejména díky finanční, ale i jiné materiální podpoře (např. zajištěním ubytování) ze strany její tety. O opravdovosti a upřímnosti vztahu žalobkyně a její tety pak svědčí zejména jejich společné fotografie z rodinných oslav, dovolených, Vánoc, letního tábora atd.

33. Soud proto uzavírá, že důkazy shromážděné ve správním řízení poměrně spolehlivě nasvědčují tomu, že žalobkyně byla závislá na výživě poskytované její tetou, tudíž jí v době rozhodování žalované zjevně náleželo postavení rodinného příslušníka občana EU podle § 15a odst. 2 písm. a) bodu 2 zákona o pobytu cizinců. Tímto právním názorem je žalovaná vázána (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Pokud tedy v dalším řízení nevyjde najevo zásadní změna poměrů, která by byla v době nového rozhodování žalované relevantní (např. úplné osamostatnění žalobkyně), budou dány důvody pro vyhovění žádosti.
34. Soud se dále stručně vypořádá s námitkami, které důvodnými neshledal:
35. Námitku, že žalovaná porušila § 2 odst. 1 a 4, § 3, § 50 odst. 2 a 3, § 52 a § 68 odst. 3 správního řádu, soud nepovažoval za samostatný žalobní bod ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Podle ustálené judikatury je žalobním bodem ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, ze které plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. *„Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých ‚obvyklých‘ nezákonností, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. [...] Žalobce je [...] povinen vylicít, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti“* (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, č. 835/2006 Sb. NSS). Těmto požadavkům ovšem výše uvedené obecné tvrzení žalobkyně nedostálo. Jedná se o pouhou citaci ustanovení správního řádu, která měla být porušena, aniž by žalobkyně uvedla konkrétní skutečnosti, o něž své tvrzení o nezákonnosti napadeného rozhodnutí opírá. Soud se proto namítaným porušení ustanovení správního řádu blíže nezabýval.

36. Pokud jde o námitku žalobkyně proti postupu ministerstva při vydávání tzv. překlenovacího štítku uplatněnou v replice ze dne 17. 7. 2020, soud konstatuje, že postup ministerstva podle § 87y zákona o pobytu cizinců není pro rozhodnutí v posuzované věci jakkoliv relevantní, a to už jen z důvodů časových, neboť se vztahuje k okolnostem nastalým po vydání napadeného rozhodnutí. Tato námitka, která nerozvíjí řádně a včas uplatněný žalobní bod nebo alespoň jeho zárodek, byla navíc vznesena po uplynutí lhůty pro podání žaloby, která skončila dne 14. 2. 2020 (srov. § 71 odst. 2 větu třetí s. ř. s.), a proto se jí soud blíže nezabýval.

IV. Závěr a náklady řízení

37. S ohledem na výše uvedené soud napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení žalované (výrok I). V dalším řízení je žalovaná podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázána právním názorem soudu vysloveným v tomto rozsudku (viz bod 33 tohoto rozsudku).
38. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch. Žalobkyni, která byla ve věci úspěšná, soud přiznal náhradu nákladu řízení v celkové výši 9 800 Kč. Tato částka se skládá ze zaplaceného soudního poplatku za žalobu ve výši 3 000 Kč a nákladů zastoupení ve výši 6 800 Kč, které tvoří odměna za dva úkony právní služby ve výši 3 100 Kč (převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby) podle § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a dvou paušálních náhrad hotových výdajů ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Zvýšení odměny advokáta o daň z přidané hodnoty soud nepřiznal, neboť zástupkyně žalobkyně nedoložila, že by byla plátcem této daně a soud tuto skutečnost nezjistil ani nahlédnutím do veřejně přístupné databáze ARES (Administrativní registr ekonomických subjektů). Náklady vynaložené na podání repliky soud nepovažoval za účelně vynaložené, jelikož replika jen opakovala důvody již uvedené v žalobě a obsahovala námitky zcela nesouvisející s posuzovanou věcí. Náhradu nákladů řízení soud uložil žalované zaplatit žalobkyni ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 ve spojení s § 55 odst. 5 s. ř. s.) k rukám její zástupkyně (§ 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s., výrok II).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 7. září 2021

JUDr. Věra Šimůnková, v. r.
předsedkyně senátu